

Haagan alueen ESTEETTÖMYSSUUNNITELMA

HELSINGIN KAUPUNKI
RAKENNUSVIRASTO
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

KUVAILEHTI

Tekijä(t) Sito Oy	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Projektinjohtaja Pirjo Tujula	
Nimeke Haagan esteettömyyssuunnitelma	Mistä julkaisua saa (henkilö ja huone) Helsingin kaupungin rakennusvirasto Sirpa Linnola
Sarjan nimeke	
Sarjanumero	Julkaisu aika
Sivuja	Liitteitä 1
ISBN	ISSN
Kieli koko teos Suomi	
Tiivistelmä Haagan esteettömyyssuunnitelman tavoitteena on ohjata ja koordinoita rakennusviraston esteettömyyteen tähtäviä käytännön toimenpiteitä alueella. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatiminen perustuu kaupunginhallituksen hyväksymään kaupungin esteettömyysstrategiaan ja esteettömyyssuunnitelmaan, jolla ohjataan esteettömyyden toteutusta koko kaupungin tasolla. Alueellinen esteettömyyssuunnitelma on tarkoitus liittää osaksi Haagan aluesuunnitelmaa, jossa määritellään tarvittavat toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu. Aiemmin syntynyt SuRaKu-ohjeisto on luonut pohjan kaupungin esteettömyyden toteutustyölle. Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tarkoituksena on toteutustyön priorisointi ja kohdentaminen niin, että se edistää mahdollisimman tehokkaasti esteettömyyttä ko. alueella ja auttaa hallintokuntia niiden omassa esteettömyystyössä. Esteettömyyssuunnitelmassa on esitetty tarvepohjaisen priorisoinnin mukaan alueet ja reitit, joilla noudatetaan esteettömyyden erikoistason vaatimuksia sekä hyvää perustasoa edellyttävät reitit ja puistot, joilla on tärkeä turvata esteetön kulku kaikille käyttäjäryhmille. Kaikkia alueen katuja ja puistoja ei voi saada täysin esteettömiksi, mutta perustason esteettömyysvaatimukset koskevat yleisesti kaikkia alueita. Rinnan tämän suunnitelman kanssa rakennusvirasto on kartoittanut alueen esteitä, jotka on viety kaupungin paikkatietokantaan. Esteettömyyssuunnitelman laatimisen yhteydessä on oltu yhteydessä Helsingin vanhus- ja vammaisneuvostoihin, joiden edustajat osallistuivat alueella suoritettuun kävelykierrokseen 21.6.2005.	
Avainsanat Liikkumis- ja toimimisesteettömyys, esteettömyys, esteetön ympäristö Esteettömyyssuunnitelma, alueellinen esteettömyyssuunnitelma, toteutussuunnitelma ja toteutusohjelma Helsinki kaikille, Haaga, Etelä-Haaga, Pohjois-Haaga	
UDK	

ESIPUHE

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinoitiosan ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulko-alueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toimintatavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjainen ja rakentamistaloudellinen priorisointiperiaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuoden 2005 aikana laadittiin esteettömyyssuunnitelmat neljälle alueelle: Eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki ja Vuosaari. Näillä alueilla on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille. Tavoitteena on liittää alueellinen esteettömyyssuunnitelma osaksi aluesuunnitelmaa, jossa aikataulutetaan tulevat toimenpiteet.

Alueellisissa esteettömyyssuunnitelmissa on kunkin alueen osalta tarkistettu mahdolliset esteettömyyden erikoistasoa edellyttävät kohteet, määritelty esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit, tunnistettu ja kartoitettu esteettömyyden kannalta tärkeimmät reitit sekä määritelty niille kehittämistoimenpiteet ja kunnossapidon toimenpiteet sekä niiden kiireellisyys. Esteettömyyttä on käsitelty Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat seuraavat henkilöt:

Rakennusvirasto

Terhi Tikkanen-Lindström, Mikko Koivisto, Aino Aspiala, Pirjo Tujula, Sirpa Linnola

Kaupunkisuunnitteluvirasto: Päivi Sarmaja, Pirjo Koivunen

Kiinteistövirasto, Tilakeskus: Irmeli Grundström, Kristiina Pyykönen

Rakennusvalvontavirasto: Hannu Pyykönen

Kaupunginkanslia: Erkki Holappa

Liikennelaitos: Mervi Vatanen

Liikuntavirasto: Asko Rahikainen

Sosiaalivirasto: Mirja Höysniemi

Terveyskeskus: Petri Parrukoski, Saara Saxén

Opetusvirasto: Tapani Koivula

Satama: Raili Niemelä

Asuntotuotantotoimisto: Ifa Kytösaho

Sito Oy: Jari Mäkyne, Ulla-Kirsti Juntila, Elina Ilkkanen

Rakennusviraston kartoituksista vastasi Anni Juutilainen ja asemien arvioinnista näkövammaisen kannalta Antti Vuori.

Sidosryhmille järjestettiin alueella kävelykierros, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeitaan. Esteettömyyssuunnitelmaa tullaan esittelemään kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestettävässä asukastilaisuudessa.

SISÄLLYSLUETTELO

KUVAILULEHTI	1
ESIPUHE.....	2
SISÄLLYSLUETTELO	3
1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET.....	4
1.1 Lähtökohdat	4
1.2 Tavoitteet.....	5
1.3 Työskentely.....	5
2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS.....	6
2.1 Kartoitettavan alueen rajaus.....	6
2.2 Erikoistason alueiden ja muiden kartoitettavien alueiden määrittely	10
2.3 Sidosryhmien kävelykierros.....	11
2.4 Kaupungin estekartoitus	12
2.5 Etelä-Haagan katuympäristö	13
2.6 Pohjois-Haagan katuympäristö.....	18
2.7 Puistot.....	23
2.8 Asemat	24
3 ESTEETTÖMYYDEN KEHITTÄMINEN.....	27
3.1 Kehittämisperiaatteet	27
3.2 Haagan tori	28
3.3 Palokaivonaukio.....	30
3.4 Mäkipellon aukio ja Mäkipellontie.....	31
3.5 Pohjois-Haagan aseman alue.....	32
3.6 Muu Pohjois-Haaga.....	35
3.7 Ylläpidon kehittäminen	38
4 JATKOTOIMENPITEET	40
5 KUSTANNUSARVIO	42

LIITE Pohjois-Haagan kävelykierros 21.6.2005

1 LÄHTÖKOHDAT JA TAVOITTEET

1.1 Lähtökohdat

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 määriteltiin Helsingin esteettömyyden kehittämisen periaatteet vuosille 2005-2010. Helsingin kaupunginhallitus hyväksyi esteettömyyssuunnitelman 14.11.2005. Helsingin kaupungin esteettömyysstrategian koordinointiosan ja suunnitelmaosan toteuttamisesta vastaa Helsinki kaikille –projekti. Suunnitelmaosa muodostuu seuraavista osista:

- *Suraku-projekti*, jossa määriteltiin esteettömyyden käyttäjävaatimukset julkisille ulkoalueille
- *Kaupungin esteettömyyssuunnitelma*, jossa määriteltiin esteettömyyden parantamisen toiminta-tavat ja toteuttamisvastuut sekä tarvepohjainen ja rakentamistaloudellinen priorisoinnin periaatteet. Kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa määriteltiin alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laatimisen kiireellisyysjärjestys vuosille 2005-2010.
- Alueelliset esteettömyyssuunnitelmat

Vuoden 2005 aikana laadittiin esteettömyyssuunnitelmat neljälle alueelle: Eteläiset kaupunginosat, Haaga, Kannelmäki ja Vuosaari. Näillä alueilla on käynnistynyt samanaikaisesti myös rakennusviraston omana työnä aluesuunnitelman laatiminen katu- ja viheralueille, jonka kanssa esteettömyyssuunnitelman laatimista ja sisältöä on yhteen sovitettu.

Aluesuunnitelmia laadittaessa esteettömyyttä käsitellään Suraku-projektissa määriteltyjen esteettömyyden periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Keskeisiä lähtökohtia ovat esteettömyyden jako kahteen laatutasoon (erikoistaso ja perustaso), esteisyyttä kokevien käyttäjäryhmien ja toimenpidetarpeen tunnistaminen. Esitettyjen toimenpiteiden kiireellisyysjärjestyksen perusteleva tehdään edellä mainittujen lähtökohtien perusteella.

1.2 Tavoitteet

Kaupunginosa on mielekkään kokoinen alue esteettömyyden kehittämisen tarkastelulle ja toimenpiteiden toteuttamiselle. Lähtökohtana on, että esteettömyyttä kehitetään kokonaisina reitteinä ja alueina, jolloin aidosti esteetön omatoiminen eläminen ja liikkuminen alueella tulee mahdolliseksi.

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman tavoitteet ovat:

- selvittää esteettömän toimimisen kannalta keskeisten palvelujen ja toimipaikkojen sijoittuminen alueella
- selvittää vanhusväestön sijoittuminen alueelle
- määrittellä esteettömyyden erikoistason alueet ja reitit
- kartoittaa alueen esteet katu- ja viheralueilla
- määrittellä parannus- ja kehittämistoimenpiteet sekä kunnossapidon toimenpiteet
- määrittellä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys

Työn aikana selvitetään alueella tapahtuva muu rakentaminen ja suunnitelmat sekä liikenteeseen tai viheralueisiin liittyvät kehittämishankkeet ja suunnitelmat. Nämä otetaan keskeiseksi lähtökohdaksi toimenpiteiden määrittelyssä, sillä esteettömyyden parantaminen on edullista muista tarpeista lähtevien hankkeiden yhteydessä. Esteettömyyden parantamistarpeesta lähtevät toimenpiteet määräytyvät alueen luonteen ja esteiden mukaisesti.

Tavoitteena on, että myös muut kaupungin hallintokunnat käynnistäisivät omien toimipisteidensä esteettömyysarvioinnit ja kehittämissuunnitelmat samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulisi kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa. Vasta tällöin luotaisiin kokonaan esteettömiä alueita ja kaupunginosia.

1.3 Työskentely

Alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatimista ohjasi ohjausryhmä, johon kuuluivat rakennusvirastosta aluesuunnittelijat, toimistopäällikkö ja Helsinki kaikille –projektin edustajat, kaupunkisuunnitteluvirastosta maankäytönsuunnittelija ja liikennesuunnittelija sekä edustajat kiinteistöviraston tilakeskuksesta, rakennusvalvontavirastosta, kaupunginkansliasta, liikennelaitoksesta, liikuntavirastosta, sosiaalivirastosta, terveyskeskuksesta, opetusvirastosta ja asuntotuotantotoimistosta sekä konsultin edustajat.

Ohjausryhmä kokoontui työn aikana kolme kertaa:

- 12.5. (Kaikkien alueellisten esteettömyyssuunnitelmien aloituskokous)
- 13.9. (Kävelykierros ja alustavat toimenpide-ehdotukset)
- 7.11. (Haagan ja Kannelmäen alueen raporttiluonnokset)

Lisäksi 13.10. pidettiin aluesuunnittelijoiden, Helsinki kaikille -projektin ja konsultin edustajien kesken kokous yhteensovittamisesta aluesuunnitelman kanssa. Lisäksi Helsinki kaikille -projektin ja konsultin edustajat ovat pitäneet pienimuotoisia projektipalavereita tarpeen mukaan työn aikana.

21.6. järjestettiin sidosryhmille kävelykierros Pohjois-Haagan alueella, jossa he toivat esiin omia näkökulmiaan ja tarpeitaan.

Esteettömyyssuunnitelmaa tullaan esittelemään kaupunkilaisille aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä järjestettävässä asukastilaisuudessa.

2 NYKYTILANTEEN ESTEETTÖMYYS

2.1 Kartoitettavan alueen rajaus

Työn ensimmäisenä vaiheena tarkistettiin esteettömyyden erikoistasoa vaativien toimipaikkojen sijoittuminen. Lähtökohtana oli Helsingin kaupungin esteettömyyssiunnitelman ajalle 2005-2010 yhteydessä laadittu tietokanta esteettömyyden kannalta tärkeistä toimipaikoista. Erityisen tärkeitä, erikoistason esteettömyyttä ympäristöltään vaativia toimipaikkoja ovat vanhusten palvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut, kuntoutuslaitokset ja rautatieasemat. Lisäksi tarkasteltiin muiden esteettömyyden näkökulmasta tärkeiden palveluiden sijoittumista alueelle. Tällaisia ovat päiväkodit, koulut ja oppilaitokset, kirjastot, museot, kokoontumistilat ja seurakuntien toimipaikat.

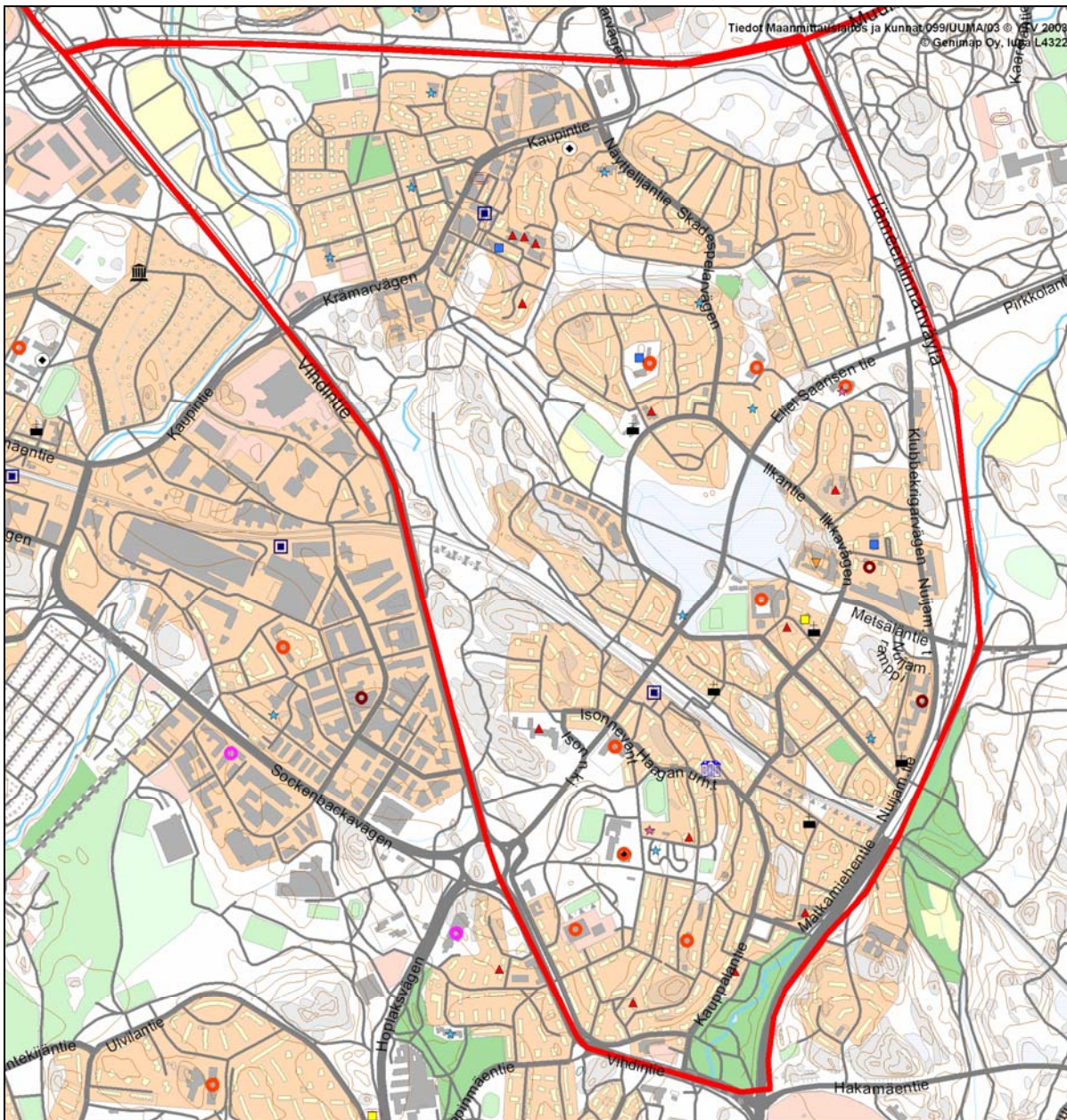
Nykytilanteen arvioinnissa tukeuduttiin lähtökohtaisesti olemassa oleviin paikkatietoaineistoihin: sosiaaliviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston tarkennetut aineistot, Helsingin yleiskaavan aineistot sekä SeutuCD. SeutuCD on YTV:n tuottama cd-levy, jolle on koottu pääkaupunkiseudun kuntien keskeiset väestöön ja maankäyttöön liittyvät paikkatiedot yhtenäisessä muodossa. SeutuCD:n tiedot ovat vuoden 2002 lopulta.

Työssä on käytetty ensisijaisesti Helsingin kaupungin omia numeeristettuja tietoja. Paikkatietomuodossa saatiin tiedot vanhusten palveluista, päiväkodeista sekä kunnallisista sosiaali- ja terveyspalveluista. Helsingin kaupungin tietoja täydennettiin SeutuCD:n yritys- ja toimipaikkarekisteristä, jossa tiedot valittiin toimialaluokituksen perusteella. SeutuCD:ltä on saatu tiedot mm. yksityisten lääkäriasemien ja kulttuurilaitosten, kirkkojen ym. seurakuntatilojen, museoiden, liikuntapaikkojen yms. sijoituksesta. Terminaalit on haettu rakennustiedoista rakennuksen käyttötarkoituksen perusteella ja niitä on täydennetty tiedoilla metro- ja rautatieasemista.

Tietoa tarkistettiin jonkin verran harkinnanvaraisesti. Esimerkiksi yksityisten lääkäriasemien kohdalla pienimmät kohteet on karsittu ilmoitetun henkilökuntamäärän perusteella, jolloin toiminimiyrittäjät saatiin poistettua. Yksityisissä lääkäripalveluissa eivät ole mukana hammaslääkärit.

Kuva 1. Sankaritie 1:ssä sijaitsevan Bertahemmetin vanhusten palvelutalon pihaan johtava käytävä ja sisäänkäyntien luiskat ja portaat eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia.

Erikoistason ympäristöt

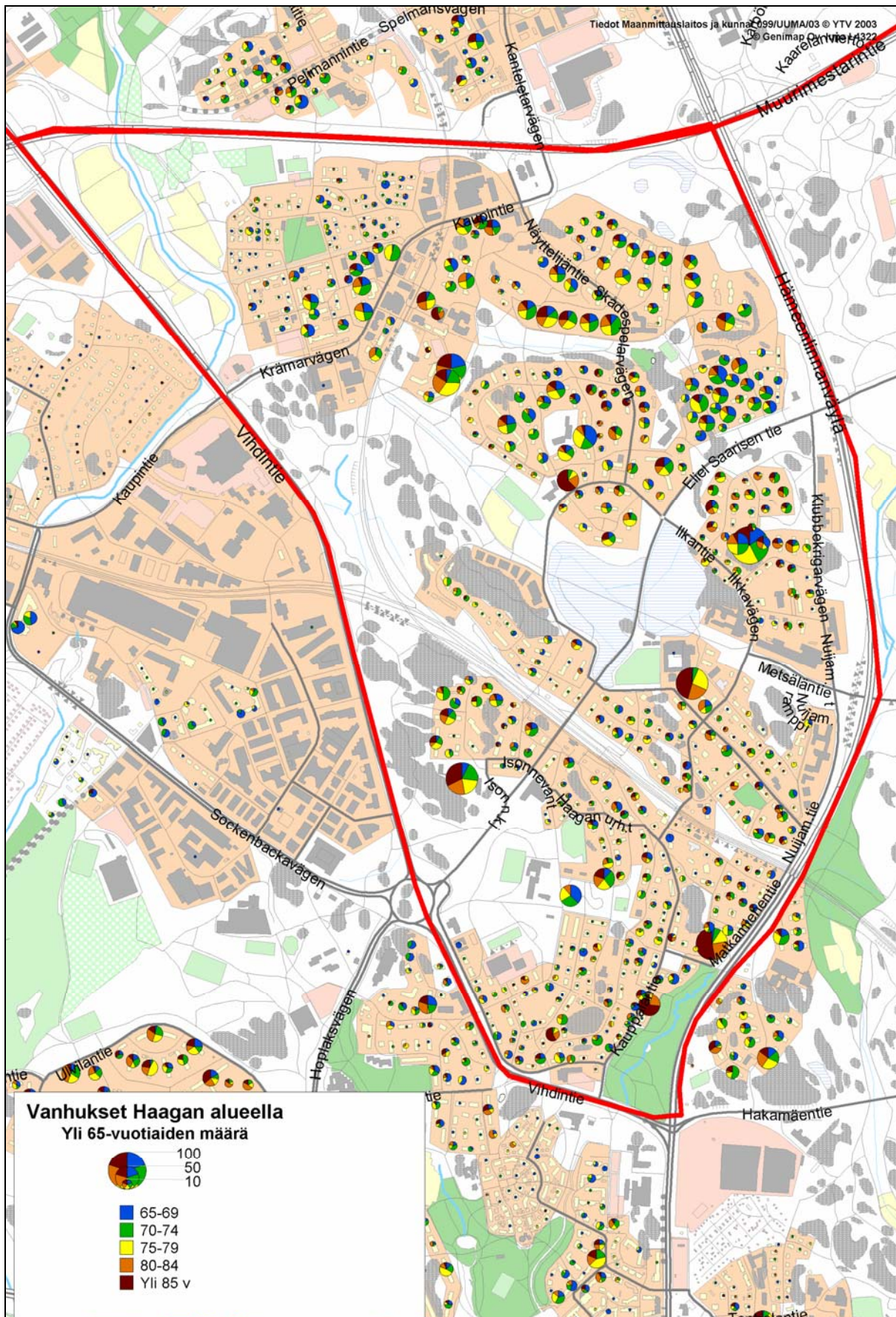
- ▲ Vanhusten palvelut (sosiaalivirasto 2004)
- Kunnalliset sosiaali- ja terveyspalvelut (sosiaalivirasto 2004)
- Yksityiset lääkäripalvelut henkilökuntamäärä yli 4 (Seutu-CD 2003)
- ▼ Kuntoutuslaitokset (Seutu-CD 2003)
- Terminaalit (Seutu-CD)

Muut ympäristöt

- ★ Kunnalliset päiväkodit (sosiaalivirasto 2004)
- ★ Yksityiset ostopalvelupäiväkodit (sosiaalivirasto 2004)
- Peruskoulut ja lukiot (Seutu-CD 2003)
- Ammatillinen koulutus (Seutu-CD 2003)
- Korkeakoulutus (Seutu-CD 2003)
- Museot (Seutu-CD 2003)
- Näyttämöt ja konserttisalit (Seutu-CD 2003)
- Kirjastot (Seutu-CD 2003)
- Seurakuntien toimipisteet (Seutu-CD 2003)

▭ Aluesuunnitelman raja

Kuva 2. Esteettömyyden kannalta keskeiset toimipaikat Haagan alueella.

Kuva 3. Vanhusten sijoittuminen Haagan alueella.

Vanhusten sijoittuminen koko suunnittelualueella tarkasteltiin käyttämällä tietokantana SeutuCD:n tietoja vuoden 2002 lopulta. Vaikka tieto onkin pari vuotta vanhaa, riittää sen tarkkuus tämän suunnitelman tarkasteluihin. Merkittävänä iäkkäiden ihmisten asuinpaikkoina erottuvat alueen vanhainkodit ja palvelutalot, kuten Pohjois-Haagan vanhusten palvelutalot, Riistavuoren vanhustenkeskus, Bertahemmet ja Kristinagården Haagan torin alueella sekä Helander-koti Mäkipellontielle. Myös valmistumassa oleva Kiinteistö Oy Haagan palvelutalo Ilkantie ja Eliel Saarisen tien kulmassa on otettu huomioon. Pohjois-Haagan alueella näkyy selvästi koko alueen asukkaiden korkea keski-ikä.

2.2 Erikoistason alueiden ja muiden kartoitettavien alueiden määrittely

Kuva 5. Ilkantien ja Eliel Saarisen tien liittymään on valmistumassa senioritalo. Myös Ilkantien eteläpuolelle on suunnitteilla ikäihmisille tarkoitettuja asuintaloja. Laajasuonpuisto sijoittuu tasaiselle alueelle, mikä antaa hyvät lähtökohdat esteettömän puiston rakentamiselle. Myös suosittua Alppiruusu puistoa kehitettäessä on esteettömyys perusteltu lähtökohta.

Kaupungin palveluksessa oli kesän ajan harjoittelija, joka kartoitti alueen esteitä. Tämän kartoitus-työn pohjaksi tunnistettiin työn aluksi esteettömyyden erikoistason vaativat alueet ja reitit. Keskeisiä kriteereitä olivat erikoistason toimipaikkojen ja vanhusten sijoittuminen alueella. Tällaisia erikoistason alueita ovat Huopalahden asema, Haagan terveysasema ja Pohjois-Haagan aseman alueet ympäröivine palvelukeskittymineen. Haagan terveysasema palvelee Etelä-Haagaa, Kivihakaa, Lassilaa ja Pohjois-Haagaa. Erikoistason reittejä ovat lisäksi kevyen liikenteen yhteydet vanhusten palvelutaloilta lähimmille joukkoliikenteen pysäkeille ja läheisiin päivittäispalveluihin. Kartoitettavat perustason alueet ja reitit käsittävät ne alueet, joilla on paljon vanhuksia, alueen pääkadut joukkoliikenteen pysäkkeineen, tärkeät puistoyhteydet sekä muut tärkeäksi katsotut reitit.

2.3 Sidosryhmien kävelykierros

Pohjois-Haagan esteettömyyden kävelykierros järjestettiin 21. kesäkuuta. Kävelykierros alkoi Pohjois-Haagasta Kaupintie 14:n kohdalta ja kulki keskustan palveluiden kautta Runar Schildtin puistoon.. Kävelyyn osallistui neljä Pohjois-Haagan alueella asuvaa ikäihmistä, kaupungin viranhaltijoita ja asiantuntijoita sekä konsultin edustajia. Kävelykierroksen päätteeksi konsultti kertoi osallistujille Haagan alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatimisen aikataulusta.

Kuva 6. Kävelykierrokseen osallistui useita Pohjois-Haagan alueella asuvia ikäihmisiä.

Pohjois-Haagan kävelykierroksen lisäksi kaupungin viranhaltijat, asiantuntijat ja konsultin edustajat tekivät kävelykierroksen aiemmin samana iltana Etelä-Haagan alueella. Kävelykierroksen aikana tarkasteltiin esteettömyysongelmia reitillä Haagan torilta Palokaivonaukion kautta Riistavuoren vanhuskeskukselle. Lisäksi tarkasteltiin Huopalahden aseman esteettömyyttä.

Kuva 7. Kävelykierroksella todettiin mm. Runar Schildtin puiston uudet penkit hyväksi istua. Ongelmallisena kohtana erityisesti talviaikana todettiin puistosta Ohjaajantielle nouseva polkuosuus.

2.4 Kaupungin estekartoitus

Helsingin kaupunki on edelleen kehittänyt Suraku-projektissa kehitettyä kartoitusvälinettä. Kesän 2005 aikana rakennusviraston palveluksessa ollut harjoittelija kartoitti Haagan alueen keskeiset reitit. Reiteiltä kartoitettiin merkittävät esteet, joihin liittyvät tiedot tallennettiin kaupungin estetietokantaan.

Haagan alueelta kartoitettiin 77 ongelmakohtetta. Näistä 70 % koski liian korkeita suojatien reunakiviä tai väylien epätasaisuutta. Kartoitustuloksen perusteella näyttäisikin tarpeelliselta perustaa erillinen suojateiden reunakivien madaltamiseen keskittyvä projekti. Toimenpiteet tulisi aloittaa erikoistason alueilta ja alueilta, joilla on paljon kulkijoita ja/tai vanhuksia. Kiireelliseksi luokiteltuja toimenpiteitä on tietokannassa Haagan alueella yhdeksän. Näiden toimenpiteiden kiireellisyys on arvioitu yhdessä muiden työn aikana tunnistettujen ongelmien kanssa ja viety varsinaisille toimenpidekartoille.

Kuvat 8-9. Helsingin estetiokantaan tallennetut kiireellisesti parannettavat esteet Pohjois- ja Etelä-Haagan alueilla.

2.5 Etelä-Haagan katu ympäristö

Pääsääntöisesti Etelä-Haagan kartoitetut jalankulkuväylät ovat tasaisia ja esteettömiä. Ongelmia aiheuttavat erityisesti alueen korkeuseroista johtuvat jyrkät väyläosuudet.

Haagan torin alue kaipaa merkittävää toiminnallisuuden ja viihtyisyyden kehittämistä kokonaisuutena. Vaikeasti poistettava ongelma on korkeuserojen ja portaiden poistaminen kaupallisten palvelujen sisäänkäynneistä. Kauppalantien ja Kylänevantien risteuksen suojateiden keskisaarekkeet ovat erittäin kapeat ja suojateiden reunakivien tulisi olla esteettömiä. Pysäkkialueiden osalta tulisi tarkastella mahdollisuutta korottaa pysäkkien reunakiveä, jotta ajoneuvon nouseminen helpottuisi. Katoksen tarve olisi myös kadun länsipuolella.

Sankaritien alkuosan jyrkkyys on ongelma vanhusten palvelutalolle mentäessä. Myöskään Sankari-tiellä sijaitsevan vanhusten palvelutalon pihan ja sisäänkäyntien luiskat ja porrasjärjestelyt eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia. Erityisesti pyörätuolilla liikkumisen edellytyksiä tulisi parantaa kiinteis-tön alueella.

Haagan torilta Kauppalantietä etelään on tien itäpuolen kiinteistön katua alempana sijaitsevalla pih-alueella vaahteroita, joiden oksat roikkuvat pitkällä matkalla jalkakäytävällä kulkijan tiellä.

Kuva 10. Kauppalantien varren liiketilojen sisäänkäyntejä on vaikea tehdä esteettömiksi tilan ahtau-den vuoksi. Myös pysäkkialueen järjestelyt kaipaavat parantamista Kauppalantie 22:n kohdalla.

Palokaivonaukio kaipaa liikenteen järjestelyjen ja toimintojen kehittämistä kokonaisuutena. Nykyiset jalankulkuyhteydet risteävät useasti ajoratojen ja pysäköintialueiden ajoväylien kanssa ja jalankulku on selvästi alisteisessa asemassa autoliikenteeseen nähden.

Kuva 11. Haagan torin yleisilme on erittäin vaatimaton ja alue kaipaa kokonaisvaltaista kehittämistä. Porrasyhteydet Kauppalantielle eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia.

Kuva 12. Apteekkiin ja lähikauppaan on jyrkkä kulkuväylä kadulta (Kauppalantie 26). Kaikissa sisäänkäynneissä on lisäksi hankalat kynnykset.

Kuva 13. Useiden kiinteistöjen alueiden järjestelyt eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia. Myös rakenteiden kunnossapidossa on parantamisen varaa (Kauppalantie 23).

Kuva 14. Tunnelitien suoja- tiessä Ryytimaantien kohdalla on erittäin korkeat reunakivet.

Kuva 15. Mäkipellon aukion jalankulun ja pysäkkien järjestelyt sekä kaupunkikuva yleensä ovat vaatimattomat ja toiminnallinen yleisjärjestely epäselvyyttä aiheuttava.

Tunnelitien suoja-työssä Ryytimaantien kohdalla on erittäin korkeat reunakivet, joiden ylittäminen rullattorilla tai pyörätuolilla on erittäin hankalaa. Suojatien läheisyydessä, jalkakäytävän reunassa on kulkupintaa alempana sijaitseva kaivonkansi, jonka murtunut ja jyrkkäreunainen ympäristö aiheuttaa kompastumisvaaran.

Mäkipellonaukion ongelmana esteettömyyden kannalta on jalankulkijan huono orientoitavuus leveän ja avoimen ajoradan, pysäköinnin ja pysäkkien järjestelyn sekä vaatimattoman kaupunkikuvallisen ilmeen vuoksi. Mäkipellontielle sijaitsee Helander-kodin vanhusten palvelutalo. Mäkipellontietä on suunniteltu pihakaduksi, mutta toteutuksen viivästyessä vanhuksat joutuvat kulkemaan ajoradan reunavyöhykettä ja väistelemään sille pysäköityjä ajoneuvoja.

Hyvä esimerkki esteettömyyden järjestämisestä Etelä-Haagan alueella on Riistavuoren vanhustenkeskuksen sisäänkäynnin järjestelyt. Katettu laaja sisäänkäyntialue käsi- ja selkänöjällisine penkkeineen, esteettömät ja karkeat kulkuväylät, selkeästi järjestetty opastus ja automaattiovet muodostavat esimerkillisen kokonaisuuden. Myös voimakkaiden kontrastien käyttö lisää liikkumisen turvallisuutta ja vähentää törmäysriskiä.

Huopalahden aseman esteettömyys on kuvattu kohdassa 2.8 Asemat.

Kuva 16. Riistavuoren vanhustenkeskuksen (Isonnevantie 28) sisäänkäynnin järjestelyt ovat esteettömyydeltään esimerkilliset.

2.6 Pohjois-Haagan katu ympäristö

Pohjois-Haagan alueen jalkakäytävät ovat pääpiirteissään riittävän tasaisia ja esteettömiä.

Pohjois-Haagan aseman ympäristössä on paljon erilaisia yksityisiä palveluja. Tämän lisäksi alueella on paljon vanhuksia, erityisesti Hopeatien vanhusten palvelutaloissa. Aseman alue onkin koko Haagassa laajin yhtenäinen esteettömyyden erikoistason alue. Aseman ja sen lähialueen esteet on kuvattu kohdassa 2.8 Asemat.

Kaupinmäenpolku alikulkuineen on keskeisin yhteys asemalta Kaupintien länsipuolisille asuinalueille. Yhteys aseman ja alikulun välillä tarvitsee monenlaisia kunnossapidon toimenpiteitä: ylikasvaneet pensaat työntyvät portaisiin ja luiskiin, penkit ovat rikki ja portaissa on rikkinäisiä askelmia. Kaupintien itäpuolen kevyenliikenteen väylällä on toteutettu jalankulun ja pyöräilyn erottelu hyvin. Tämä sopi esimerkiksi myös länsipuolen väylälle. Muut alueen ongelmat ovat hyvin pieniä.

Schildtinpolku ja Runar Schildtin puisto muodostavat tärkeän kevyen liikenteen yhteyden asemalta itään. Nämä ovat lähtökohtaisesti kulkupinnoiltaan esteettömiä ja viihtyisiä. Schildtinpolun päästä jatkuvaa puistopolun ympäristöä tulisi kuitenkin kehittää luonteeltaan rakennetummaksi, jotta se viestisi yhteyden keskeisestä liikenteellisestä merkityksestä ja olisi luonteeltaan yhtenäinen asemalle saakka. Koko reitillä on tarpeen kehittää myös valaistusta.

Kuva 17. Kaupintien jalankulun ja pyöräilyn erottaminen sekä pysäkkijärjestelyt Pohjois-Haagan aseman kohdalla on toteutettu esteettömästi.

Kuva 18. Postin sisäänkäynti Kuparitie 2:ssa on toteutettu esteettömästi.

Kuva 19. Kaupinmäenpolun alueen kunnossapidon toimenpiteitä: penkkien ja portaiden korjaaminen, isoksi kasvaneiden pensaiden leikkaaminen tai uudistaminen.

Kuva 20. Hyvin pieni korjaustoimenpide: Vesi menee kaivoon kun ritilää kierretään 90 astetta.

Kuva 21. Pohjois-Haagan ostoskeskuksen kaikissa sisäänkäynneissä on liikkumista haittaavat kynnykset.

Pohjois-Haagan vanhan ostoskeskuksen sisääntuloalueella liikkumista haittaavat ajoneuvo- ja pysäköintiliikenteen ja jalankulun järjestelyiden selkiytymättömyys. Järjestelyjä pitäisi kehittää erityisesti kiinteistön alueella. Ostoskeskuksen liikkeiden sisäänkäyntien ongelmana ovat kynnykset.

Thalianaukio on erittäin vaikeasti esteettömäksi parannettava alue. Lähes kaikkien liiketilojen aukion laidalla lattia on rakennettu n. 50-70 cm aukiota ylemmäksi. Tästä johtuen sisäänkäynneissä on useita porraskaskelmia sekä rakennusten sisällä että ulkopuolella. Aukiota kiertää pysäköintialue, joka täytyy ylittää, jos haluaa siirtyä jalkakäytävältä aukion keskustan istutusalueelle. Leveät, turvattoman tuntuiset ylitykset vähentävät aukion keskialueen vetovoimaisuutta. Aukio kaipaa toiminnallista ja ympäristöllistä kehittämistä kokonaisuutena.

Eliel Saarisen tien ja Ilkantien risteykseen on rakennettu uudet pysäkit, jotka ovat esteettömiä. Pysäkkien kohdalle on valmistumassa senioritalo ja Ilkantien eteläpuolelle on suunniteltu lisää vanhukille tarkoitettua asumista. Myös pysäkkien kohtien suojatiet olisi perusteltua parantaa korkeatasoisiksi lisäämällä osalle suojatien leveyttä luiskattu reunakivi helpottamaan rollaattorilla ja pyörätuolilla liikkumista.

Muut katualueiden esteet ovat pääasiassa pienialaisia yksittäisiä kunnossapidon toimenpiteitä.

Kuva 22. Thalianaukion liiketilojen lattiat ovat n. 50-70 cm jalkakäytävää korkeammalla.

Kuva 23. Leveä pysäköintialueen ylittävä suoja-atie vähentää aukion keskialueen vetovoimaisuutta.

Kuva 24. Ilkantien ja Eliel Saarisen tien uudet pysäkit ovat esteettömiä.

2.7 Puistot

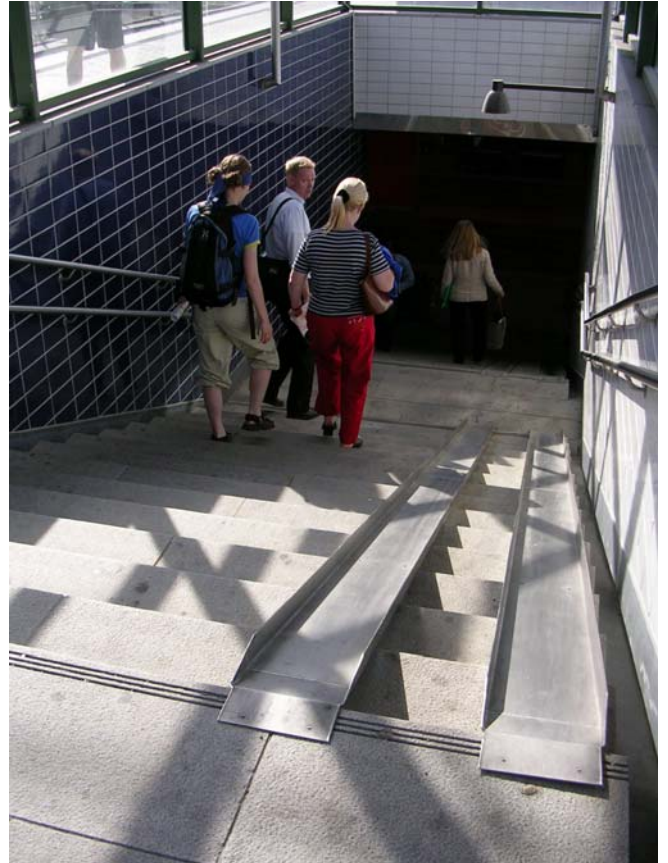
Esteettömien kulkuyhteyksien vaatimusten kannalta Haagan alueen tärkeimpiä ovat yhteys Kaupintieltä Metsäläntielle Aino Acktén puiston, Alppiruusu puiston ja Laajasuonpuiston kautta sekä yhteys Schildtinpolulta Näyttelijäntielle Runar Schildtin puistossa. Muita tärkeitä yhteyksiä ovat yhteys Pohjois-Haagan ostoskeskukselta Pakkalantielle ja Maria Jotunin tielle, yhteys Thalianaukion pohjoispuolella Tolarintieltä Näyttelijäntielle, yhteys P. Hannikaisentieltä Poutuntielle, yhteys Poutuntieltä Krankantielle sekä aseman kohdalla yhteys Haagan urheilutieltä Seljantielle.

Puistoväylien päällysteet ovat pääasiallisesti hyväkuntoisia ja alueet yleisilmeeltään siistejä.

Painanteessa sijaitsevan Runar Schildtin puistossa ongelmia aiheuttavat puistoalueen poikkisuuntaiset yhteydet. Jyrkät puistopolut ovat talviaikana liukkaista eikä niissä ole riittävän hyviä käsijohteita. Puiston uusissa penkeissä ei ole käsinoja, mutta ne ovat hyviä istua.

Alppiruusu puisto on suosittu kauempana asuvienkin vierailukohde, erityisesti kukinnan aikaan. Puistossa on useita näköalatorneja, joihin on nousu luiskaa pitkin. Vanhimpien tornien luiskat ovat kuitenkin jyrkkiä ja osittain huonokuntoisia.

Eliel Saarisen tien itäpuolelle sijoittuvaa Laajasuonpuistoa ollaan kehittämässä monipuoliseksi liikuntapuistoksi.

Kuva 25. Runar Schildtin puistosta Ohjaajantielle nouseva jyrkkä polku on talvella vaarallinen.

Kuva 26. Huopalahden aseman vaunuluiskat voivat aiheuttaa kompastumisvaaran heikkonäköiselle. Käsijohde tulee siirtää portaan ja vaunuluiskan väliin.

2.8 Asemat

Rakennusviraston kesäharjoittelijat Anni Juutilainen ja Antti Vuori kartoittivat myös Huopalahden ja Pohjois-Haagan asemat kesällä 2005. Antti Vuori on itse näkövammaisen ja hän on vastannut seuraavista asemien alueiden kuvauksista heikkonäköisen ja sokean toimijan näkökulmasta.

Huopalahden asema

Yleisvalaistus on riittävä lähestulkoon koko aseman alueella. Ainoastaan alikuluissa ja portaissa valaistusta tulisi lisätä helpottamaan liikkumista ja luomaan turvallisuuden tunnetta. Aseman ovet ovat painavia ja niitä on vaikea avata pyörätuolista. Itäpäädyssä pohjoispuolen raiteiden (1-2) hissien oven vapaa leveys on 780 mm ja siinä on kynnyks. Eri hissien painonapit on järjestetty usealla eri tavalla eikä niiden toiminnan logiikkaa pysty näin arvaamaan. Roska-astiat on sijoitettu liian korkealle. Lipputaumat ei pysty käyttämään pyörätuolista.

Laiturien suoja-alueet ovat riittävän suuret ja niiden reunassa on kunnollinen tuntoaistiin perustuva varoituselementti. Laiturilla voisi olla varoittavien elementtien lisäksi myös ohjaavia elementtejä ja huomioelementtejä. Ohjaavat elementit voisivat kulkea laiturialueen poikki ovien kohdalla opastaen oville, portaisiin ja hisseihin. Laiturien penkeissä ei ole käsinoja ja laiturin valaistus on melko kaukana laiturin reunasta. Kalusteiden kohdat voisi merkitä kontrastimateriaalilla. Kasvillisuus työntyy hissien ja katoksen välissä sijaitseville penkeille.

Asemalle saapuminen kävellen tapahtuu usein joko liian jyrkkien luiskien tai huonokonstrastisten ja

heikkokuntoisten portaitten kautta. Useimpien reittien käytettävyyttä huonontaa käsijohteiden puutteellisuus. Ne joko puuttuvat kokonaan tai loppuvat kesken. Tämän lisäksi useat käsijohteet ovat väärällä korkeudella. Käsijohteiden korkeuden vaihteluväli on 1220 mm:stä 840 mm:iin. Portaista puuttuvat kontrastiraidat. Vaunuluiskat portaikoissa ovat vaarallisia ja sen takia näkövammaista ohjaavia elementtejä tulisi käyttää opastamaan portaitten turvalliseen reunaan.

Itäpäädyn portaan käsijohteen korkeus on 1020 mm, alhaalta lattiatasosta 1230 mm. Itäpäädyn portaasta eteläisille laitureille (3-4) puuttuu oikean reunan kaiteesta osa. Portaon reunassa on vaunuluiska, jonka taakse käsijohde jää. Itäpäädyn portaassa aseman pohjoispuolella puuttuu toisen puolen käsijohde. Portaassa ei ole valaistusta. Luiskan pituuskaltevuus on 8 %, mutta siinä ei ole käsijohteita. Itäpäädyn luiskassa aseman eteläpuolella on käsijohde vain toisella puolella, Käsijohteen korkeus luiskan alapäässä on 1220 mm. Johde loppuu luiskan yläpäässä kesken. Luiskan pituuskaltevuus on 10 %. Isoksi kasvaneet istutukset tunkeutuvat portaaseen.

Eteläisiltä laitureilta (3-4) tunneliin johtavan keskiportaon vaunuluiskassa on korkeat, kompastumisvaaran aiheuttavat reunat. Käsijohde jää vaunuluiskan taakse. Tunnelissa pohjoisen portaon vieressä sijaitsevan luiskan pituuskaltevuus on 12 %.

Länsipäädyn eteläisille laitureille (3-4) johtavan portaon toinen käsijohde on vaunuluiskan takana ja se on hajonnut yläpäästään. Puhdistuskouru vaunuluiskan ja portaon välissä aiheuttaa kompastumisvaaran. Länsipäädyn pohjoisille laitureille (1-2) johtavan portaon käsijohde jää vaunuluiskan taakse. Ulkona länsipäädyssä aseman eteläpuolella sijaitsevan luiskan pituuskaltevuus on 13 %. Käsijohde on vain toisella puolella alaosassa. Isoksi kasvanut kasvillisuus tunkeutuu luiskaan. Ulkona länsipäädyssä aseman eteläpuolella sijaitsevaa porrasta ei ole valaistu. Ulkoportaassa länsipäädyssä aseman pohjoispuolella on käsijohde vain toisessa reunassa ja portaasta puuttuu valaistus. Alapäässä porras liittyy 10 % pituuskaltevaan luiskaan. Luiskassa ei ole käsijohteita.

Kaikki aikataulunäytöt ovat liian korkealla. Portaitten ja hissien ovien yläpuolella olevat opasteet ovat tarpeeksi suuria ja niiden kontrasti on riittävä. Reittikarttataulussa on erittäin hyvä valaistus, mutta niiden fonttikoko saisi olla suurempi.

Inva-paikoilta ei pääse jalankulkuväylälle ja reunakivi on liian korkea. Luiskalle mentäessä joutuu kiertämään pitkän matkan. Bussipysäkin tolppaa on vaikea erottaa, koska se on sijoitettu etäälle ajoradan reunasta. Bussipysäkkialue tulisi merkitä tunto- ja kontrastiväriyöhykkeellä.

Pohjois-Haagan asema

Asemahallin muoto ohjaa kulkemista aika hyvin, mutta ovilta portaille ja hissille ohjaava "laatta" helpottaisi näkövammaisten liikkumista. Laatta voisi kulkea ovilta oville ja risteytyä sivuille portaitten kohdalla. Seuraavan kerran tämä sivulle kulkeva opaste risteytyisi portaitten alatasolle kohti hissejä ja portaita. Aseman molemmissa portaissa on heikko valaistus. Portaissa ei ole kontrastiraitoja. Lipunosto kioskin tiskille ei pääse pyörätuolilla. Myöskään lippuautomaattia ei pysty käyttämään pyörätuolista.

Hissin painikkeet ovat epäloogisesti vaaka tasossa, jollain oikean valinta on hankalaa. Ensimmäisen kerroksen painike on kuitenkin selkeästi koholla. Painikkeissa on kerrosmerkinnät kaiverrettuina, mutta ne ovat kuluneet epäselviksi. Hissien yleisilme oli siisti. Kutsunapin ja seinän välinen kontrastiero ei ollut suuri, mutta painike on loogisella paikalla ja helposti löydettävissä tunnustelemalla. Hissin ylätasanne on neliön muotoinen tila, josta ovien löytäminen on hankalaa. Käsijohde tosin ohjaa oviseinälle, josta kuitenkin ovat eivätkin erotu ikkunoista. Hissin ovilta voisi kulkea opastuslaatta laiturealueen oville. Ovia on kaksi, joista toinen on raskas tavallinen ovi ja toinen tavallinen ovi motorisoidulla ovipumpulla. Täysin automaattiset ovet on sijoitettu porrasmousun päähän eikä hissiä käyttävän reitille. Portaon kaiteeseen sijoitettu roska-astia on liian korkealla.

Opastetaulut ovat järjestelmällisesti liian korkealla. Ainoa poikkeus on aikataulu ja reittikartta, joista kuitenkin puuttuu kohdevalaisin. Olisi hyvä saada molempien raiteiden portaikkoon tai välittömään läheisyyteen silmien korkeudella olevat opasteet. Näiden opasteiden tulisi kertoa, mikä raide on kyseessä ja mihin junat siltä kulkevat.

Laiturialueella on tällä hetkellä rakennusohjeitten mukainen riittävän leveä suoja-alue. Alueen kontrasti on hyvä, mutta kaikki tuntoaistiin perustuvat varoittavat elementit puuttuvat. Laiturialueelta asemalle johtavien ovien löytäminen on erittäin vaikeaa. Siksi olisikin hyvä, jos oville kulkisi laiturialueen poikki opastuslaatta aina suoja-alueen reunaan saakka. Opastustaulut ovat liian korkealla. Kuulutukset loistavat poissaolollaan. Täysin sokealle aikatauluinformaatio on täysin saavuttamatonta.

Eteläpuolen ulko-ovien päällä oleva opaste on riittävän suuri. Käsijohde ohjaa ovelle. Lähin bussipysäkki on vaikea löytää. Pysäkkialueen voisi korostaa jollakin laattarakaisulla. Samalla voitaisiin merkitä kontrastimateriaalilla sekä polkupyörien säilytys alue ja ovien molemmille puolille jäävät ”kulmat” varoittavalla materiaalilla. Pohjoispuolen ovet ovat selkeässä syvennyksessä, joten niiden löytäminen seinästä on helppoa. Lisäksi oville johtaa käsijohde. Ovien molemmilla puolilla on ”kulmat”, jotka tulisi merkitä varoittavalla materiaalilla.

Pysäköintipaikkojen etäisyys sisäänkäynnistä on riittävän lyhyt, mutta aseman oville ei ole ohjausta. Pysäköintialueelle ei johda jalkakäytävää eikä suojetietä ja reunakivet ovat korkeita. Pitkäaikaispysäköintialueella ei ole varattu inva-paikkoja. Pyöräparkkia ei ole alueena merkitty mitenkään. Aseman ympäristön valaistus on kokonaisuutena heikko.

Bussipysäkkialue ei erotu tavallisesta kulkupinnasta. Pysäkkitolppaa on vaikea löytää ja bussiin nousukohtaan tarvittaisiin lisävalaistusta. Taksiasema on lähellä, mutta sitä on ensimmäistä kertaa alueella liikkuvan vaikea löytää.

Kuva 27. Pohjois-Haagan aseman laitureiden reunassa on kontrastiväriyöhyke, muttei tuntoaistiin perustuvaa kohokuviota. Automaattiovi johtaa portaaseen, mutta hissille on tavallinen ovi.

3 ESTEETTÖMYYDEN KEHITTÄMINEN

3.1 Kehittämisperiaatteet

Esteettömyyden kannalta erityisen tärkeitä ovat keskusta-alueet, joilla on julkisia ja yksityisiä palveluja, kävelykadut, vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveystoimintatiloja tarjoavien toimipaikkojen ympäristöt, alueet, joilla asuu paljon vanhuksia tai vammaisia, julkisen liikenteen terminaalialueet ja pysäkki-alueet, liikunta- ja leikkipaikat, jotka on rakennettu erityisesti kaikille käyttäjille sekä muut erityisesti esteettömiksi rakennetut reitit esimerkiksi virkistysalueilla. Näillä esteettömyyden erikoistason alueilla esteettömyyden hyvä taso on erityisen tärkeää.

Esteettömyyden toteuttamisessa on tärkeää periaate pyrkiä luomaan kokonaisia esteettömiä reittejä. Yhdestäkin kohdasta katkeava esteettömyys voi estää joiltakin käyttäjiltä toimimisen kokonaan. Seuraavissa esteettömyyden parannustoimenpiteissä on priorisoitu erikoistason ympäristöjen parantamista. Muilta alueilta on otettu huomioon sellaiset merkittävät ongelmat, jotka saattavat aiheuttaa selvän vaaratilanteen, esimerkiksi kompastumis- tai putoamisvaaran tai jotka muodostavat merkittävän esteen joidenkin käyttäjien omaehtoiselle toimimiselle.

Toimenpiteet on rakentamisen tarkoituksenmukaisuuden ja kannattavuuden kannalta mielekästä kytkeä muihin rakennus- ja korjauskohteiden toteutus suunnitelmiin ja toteutusohjelmiin. Haagan alueella tällaisia hankealueita ovat:

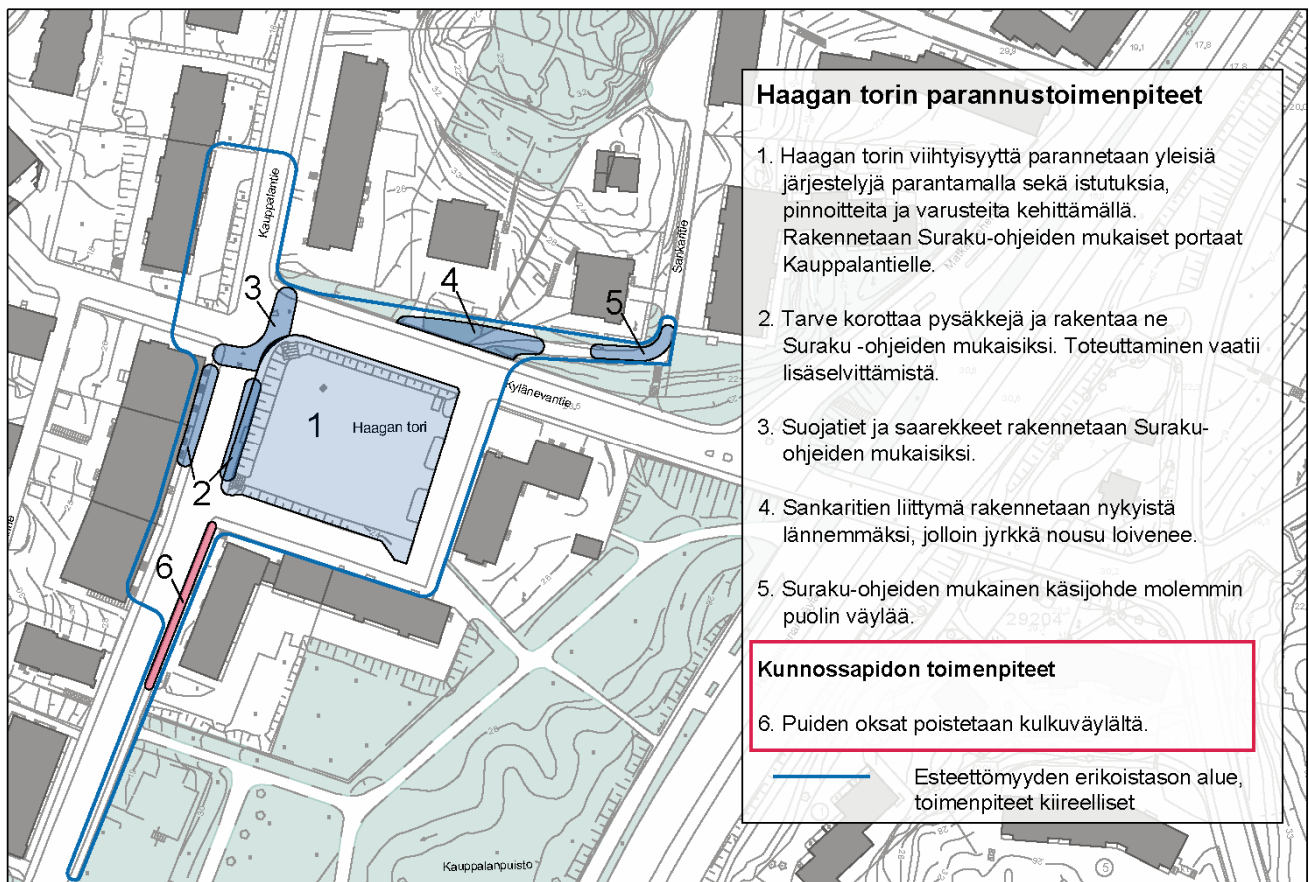
- Haagan tori
- Palokaivonaukio
- Mäkipellonaukio ja Mäkipellontien rakentaminen pihakaduksi
- Thalianaukio
- Laajasuonpuisto
- Alppiruusu puisto

Suojateiden reunakivet, jotka eivät täytä esteettömyyden vaatimuksia, ovat yleinen ongelma kaikilla vanhemmilla alueilla. Suojateiden reunakivien muuttamiseksi esteettömiksi pitäisikin käynnistää alueellinen hanke. Kiireellisimpinä uudistamiskohteina voidaan pitää suojateita, joissa on 5 cm tai korkeampia reunakiviä. Esteettömyyden erikoistason alueet ja pääkadut/kokoojakadut tulisi laittaa kuntoon ensimmäisinä. Korjaustarpeen määrittämiseksi alueen reunakivet tulee kartoittaa.

Kunnossapidon toimenpiteet ovat useimmiten yksinkertaisia ja ne voidaan toteuttaa osana tavanomaista kunnossapitoa. Toimenpiteitä toteutettaessa tulisi kuitenkin aina arvioida olisiko samassa yhteydessä mahdollista myös parantaa esteettömyyttä. Tällaisesta toimenpiteestä esimerkkinä voidaan mainita suojatien reunakiven tai käsijohteen mallin muuttaminen uusimisen yhteydessä. Osa kunnossapidon toimenpiteistä määritelty erityisen kiireellisiksi sillä perusteella, että ne aiheuttavat merkittävän esteen tai vaaran paikan.

Toimenpiteiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja toteutuksessa tulee aina pyrkiä Suraku-projektissa laadittujen ohjeiden mukaisiin ratkaisuihin. Ohjekortit löytyvät Helsinki kaikille –projektin sivulta www.hel2.fi/helsinkikaikille.

3.2 Haagan tori

Kuva 28. Haagan torin parannustoimenpiteet.

Reitit vanhusten palvelutaloilta (Sankaritie, Kauppalantie) Haagan torille ja sitä reunustaviin yksityisiin palveluihin, kuten lähikauppa ja apteekki, muodostavat erikoistason esteettömyyttä vaativan alueen. Kaikkia tälle alueelle esitettyjä kunnossapidon ja kehittämistoimenpiteitä tulisi pitää kiireellisesti toteutettavina.

Haagan torin paljas ja tasainen asfalttialue on esteettömästi saavutettavissa torin itälaidalta, mutta torin kaupunkikuvallinen ilme on hyvin vaatimaton eivätkä porrasyhteydet Kauppalantielle ole esteettömiä. Pieniin parannuksiin ryhtyminen ei kuitenkaan tunnu tarpeelliselta vaan torin aluetta tulisi kehittää kokonaisvaltaisesti.

Kauppalantien ja Kylänevantien risteuksen suojateiden keskisaarekkeita tulisi leventää vähintään 2 metriä leveiksi (suositus 2,5 m) ja suojateiden reunakivet tulisi rakentaa Suraku-ohjeiden mukaisiksi.

Pysäkkialueiden osalta tulisi tarkastella mahdollisuutta korottaa pysäkkien reunakiveä, jotta ajoneuvon nouseminen helpottuisi. Katoksen tarve olisi myös kadun länsipuolella.

Sankaritien alkuosa voitaisiin rakentaa loivemmaksi liittymällä Kylänevantiehen viereisen tonttiliittymän kohdalta.

Piha-alueen vaahteroiden jalkakäytävällä roikkuvat oksat tulisi poistaa Haagan torilta Kauppalantietä etelään johtavalla osalla.

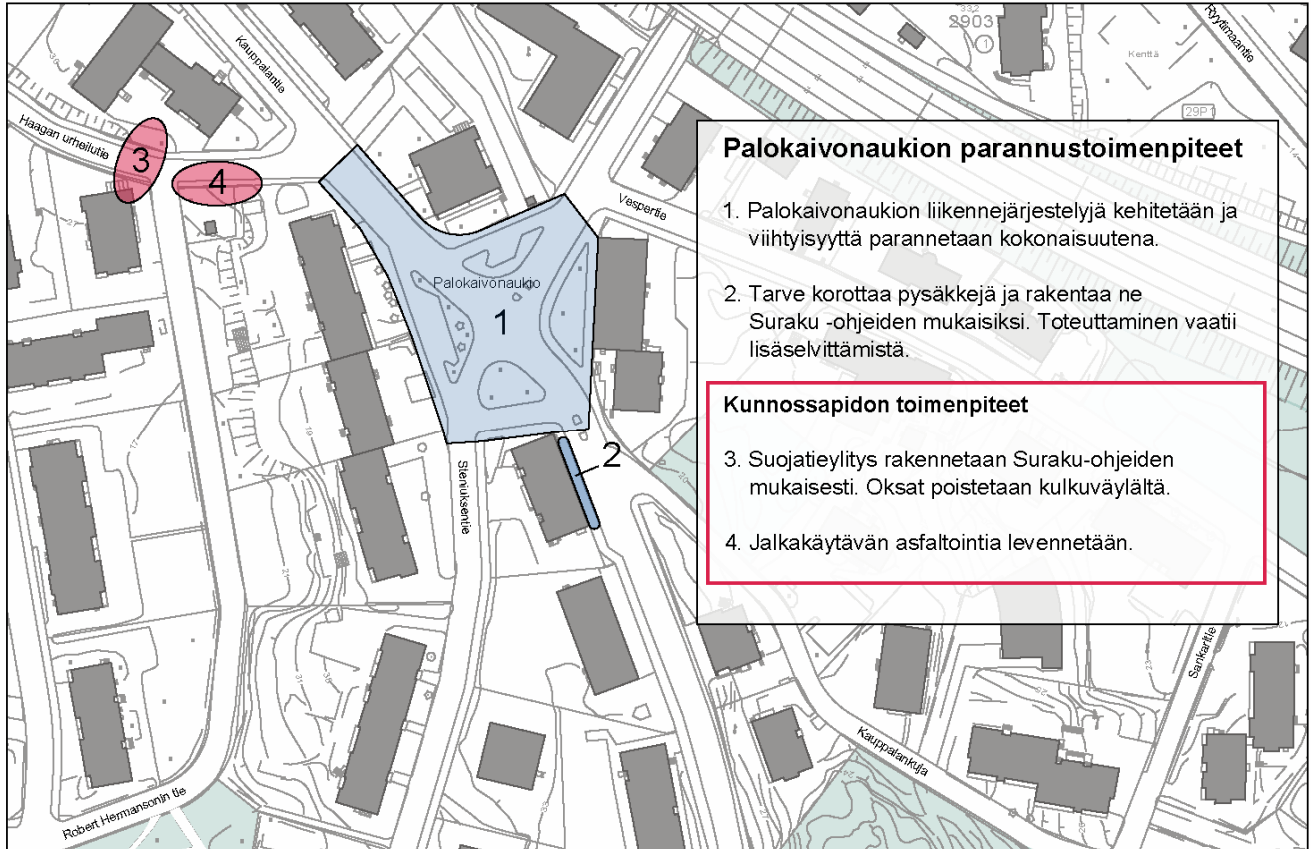

Kuva 29. Valokuvasekvenssi Sankaritien alkuosan uudesta loivemmasta linjauksesta. Ylemmässä kuvassa nykytilanne.

Kuva 30. Haagan tori kaipaa kokonaisvaltaista kaupunkikuvallista ja toiminnallista kehittämistä.

3.3 Palokaivonaukio

Kuva 31. Palokaivonaukion parannustoimenpiteet.

Palokaivon aukiolla tulisi korostaa jalankulun ensisijaista asemaa liikennejärjestelyjä, pintamateriaaleja, valaistusta, kalusteita ja varusteita sekä kaupunkikuvaa kehittämällä. Alueelle on laadittu erilaisia vaihtoehtoisia suunnitelmia. Bussiin nousemista helpottaisi, jos Palokaivonaukiolta Kauppalan tien suuntaan lähtevää pysäkkiä olisi mahdollista korottaa. Tämä vaatii kuitenkin yksityiskohtaisempaa suunnittelua konkreettisten toimenpiteiden määrittelemiseksi.

Haagan urheilutien alkuosassa on huonokuntoinen suojatie, joka tulisi parantaa. Aukiolta länteen on jalkakäytävä, jonka eteläreunan hiekkapintainen osa tulisi asfaltoida.

3.4 Mäkipellon aukio ja Mäkipellontie

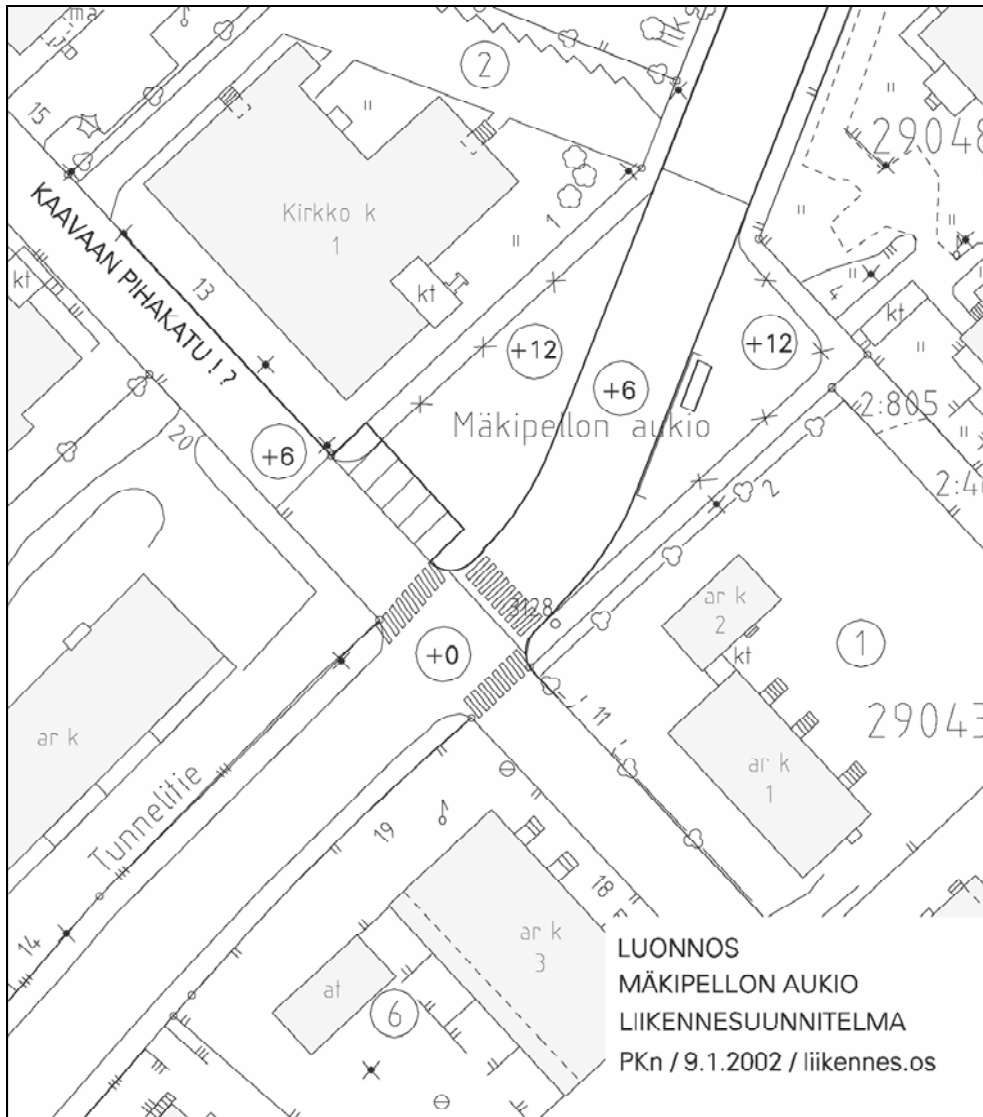
Mäkipellonaukion ongelmana esteettömyyden kannalta on jalankulkijan huono orientoitavuus leveän ja avoimen ajoradan, pysäköinnin ja pysäkkien järjestelyn sekä vaatimattoman kaupunkikuvallisen ilmeen vuoksi. Aukio vaatii kokonaisvaltaisia kehittämistoimenpiteitä.

Mäkipellontietä on suunniteltu pihakaduksi, mikä parantaisi jalankulkijoiden turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Mäkipellontien ja aukion toteuttamista tulisi pitää kiireellisinä toimenpiteinä, sillä alueella liikkuu paljon vanhusväestöä, erityisesti Helander-kodin asukkaita.

Toimenpiteet on näytetty sivun 36 kartalla.

Kuva 32. Palokaivonaukiolle on laadittu useita kehittämissuunnitelmia. Yllä esitetty suunnitelma perustui liikenteen järjestelyjen ratkaisemiseen kiertoliittymän avulla.

Kuva 33. Mäkipellon aukiolle suunniteltu periaateratkaisu.

3.5 Pohjois-Haagan aseman alue

Pohjois-Haagan aseman ympäristössä on paljon erilaisia yksityisiä palveluja ja alueella asuu paljon vanhuksia, erityisesti Hopeatien vanhusten palvelutaloissa. Aseman alue onkin koko Haagassa laajin yhtenäinen esteettömyyden erikoistason alue.

Aseman piha-alueen järjestelyissä on monenlaisia parannustarpeita: pyöräpysäköintialueiden pinnoituksen merkitseminen kontrastivärillä, näkövammaisen ohjaamisen bussipysäkille ja taksitolpalle, pysäkkialueen ja sen reunan merkitseminen sekä pysäkin varustelun parantaminen mm. penkillä.

Schildtinpolku ja Runar Schildtin puisto muodostavat tärkeän kevyen liikenteen yhteyden asemalta itään. Schildtinpolun päästä jatkuvaa puistopolun ympäristöä tulisi kuitenkin kehittää luonteeltaan rakennetummaksi, jotta se viestisi yhteyden keskeisestä liikenteellisestä merkityksestä ja olisi luonteeltaan yhtenäinen asemalle saakka. Asemarakennuksen ympäristössä ja koko reitillä asemalta Runar Schildtin puisto keskeiseen risteykseen on tarpeen kehittää myös valaistuksen yhtenäisyyttä, laatua ja kaupunkikuvallista ilmettä.

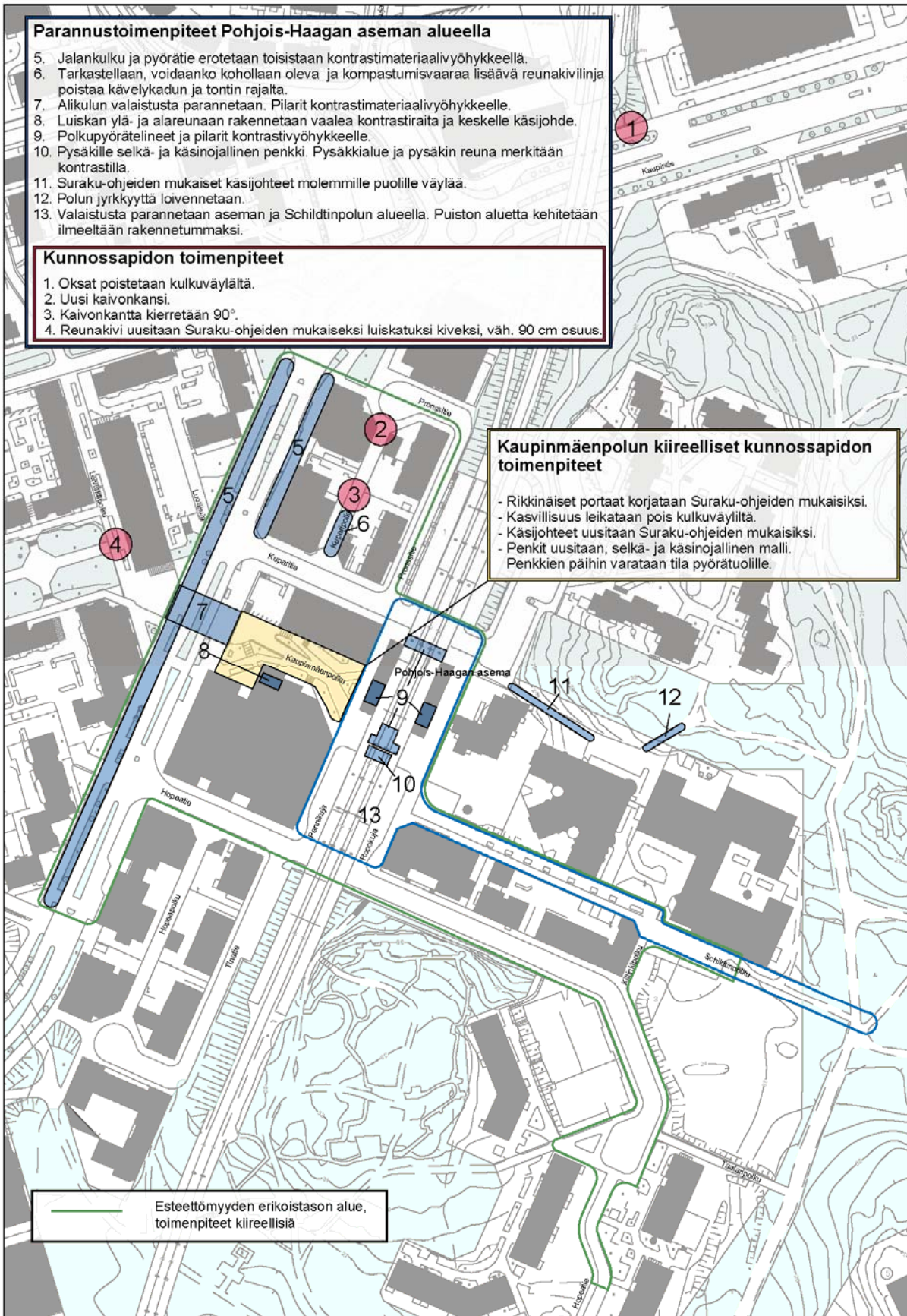
Kaupinmäenpolku aseman ja alikulun välisellä osalla tarvitsee monenlaisia kunnossapidon toimenpiteitä: ylikasvaneet pensaat pitää leikata tai uudistaa, rikkinäiset penkit ja portaat pitää korjata. Kunnossapidon kokonaisuutta suunniteltaessa tulee arvioida myös esteettömyyden parantamisen mahdollisuudet esimerkiksi porrasaskelmien reunan merkitsemisen tai esteettömien käsijohteiden osalta.

Kaupintien itäpuolen kevyenliikenteen väylällä on toteutettu jalankulun ja pyöräilyn erottelu hyvin. Tämän mallin mukaisesti tulisi suunnitella erottelu myös länsipuolen väylälle. Muut alueen ongelmat ovat hyvin pieniä ja niiden korjaaminen on esitetty toimenpidekarttakuvassa.

Asemanalueen kehittämistoimenpiteitä ja Kaupinmäenpolun kunnossapitotoimenpiteitä tulisi pitää kiireellisinä alueen tärkeyden vuoksi. Aseman esteet on kuvattu kohdassa 2.8 Asemat.

Kuva 34. Aseman ja Kaupintien välisellä reitillä on hämärä, rakennuksen läpi kulkeva osuus. Valokuvassovitteessa on esitetty käsijohteen sijoittaminen ja luiskan merkitseminen vaaleilla laatoilla heikkonäköisen turvallisuutta lisäämään ja toimimista helpottamaan.

Kuva 35. Pohjois-Haagan aseman alueen parannustoimenpiteet.

3.6 Muu Pohjois-Haaga

Esteettömyydeltään heikoin ja esteettömyyden parantamisen kannalta tärkein paikka on Thalianaukio. Se on kuitenkin erittäin vaikeasti esteettömäksi parannettava alue. Alueen kehittämistä tulisikin tarkastella kokonaisvaltaisen suunnitelman avulla, jossa kehitetään aukion toimintoja ja liikennejärjestelyjä sekä parannetaan viihtyisyyttä. Käsi- ja selkänöjällisiä penkkejä ja roska-astioita tarvitaan lisää.

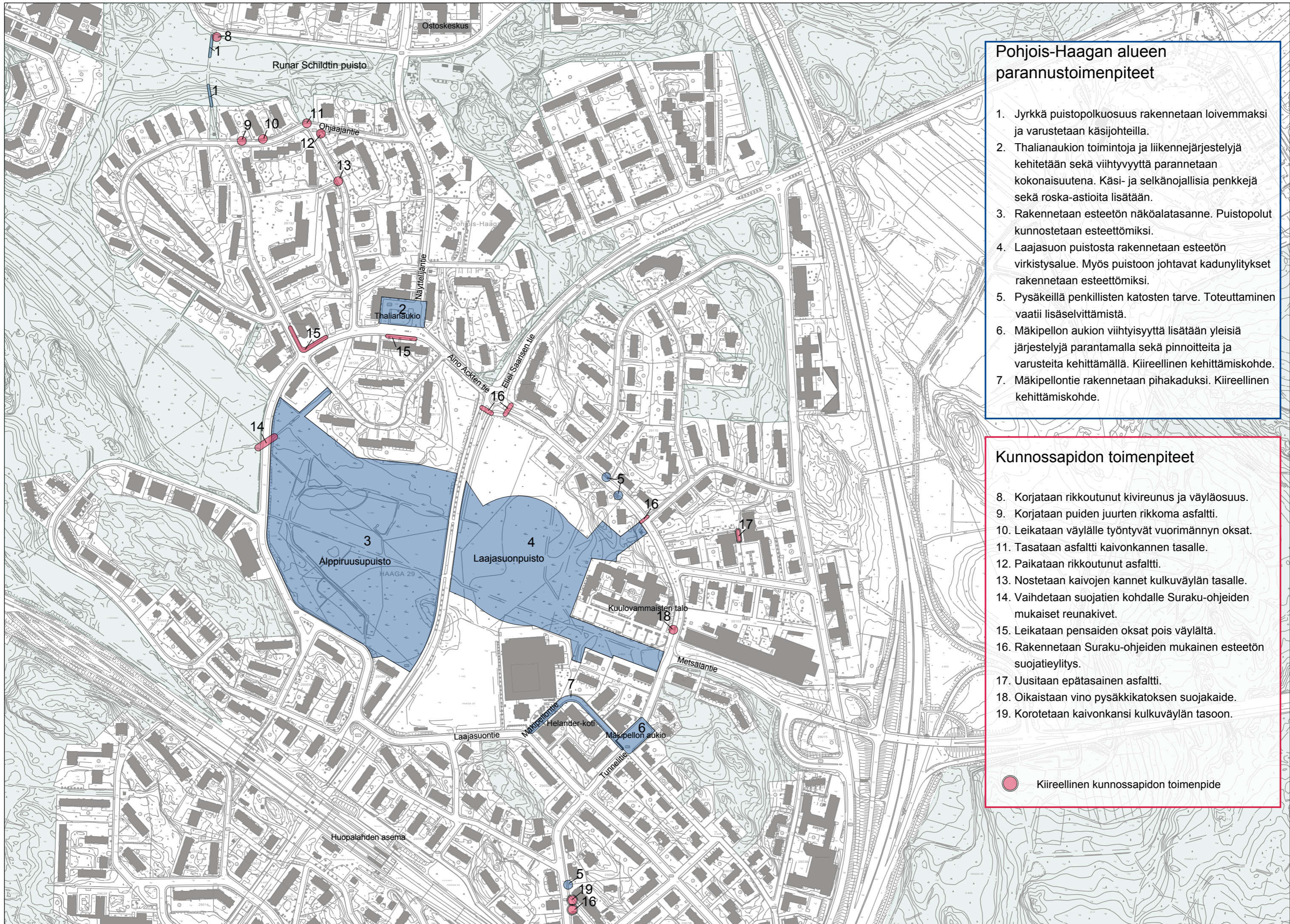

Kuva 36. Thalianaukiota tulisi kehittää kokonaisvaltaisen suunnitelman pohjalta.

Laajasuonpuistoa ollaan kehittämässä alueen laadukkaaksi liikuntapuistoksi. Puistoalueen sijoittuminen tasamaalle, nykyinen suuri ja lähivuosina edelleen merkittävästi kasvava vanhusväestön määrä lähialueella, Kuulovammaisten talo sekä keskeinen sijainti Haagassa perustelevat puiston rakentamista esteettömyydeltään korkeatasoiseksi.

Alppiruusu puiston vanhat näköalatasanteet (2 kpl) puretaan ja tilalle rakennetaan uusi esteettömyyden vaatimukset täyttävä tasanne. Puistopolkujen epätasaiset ja kaltevat osuudet korjataan. Polut pidetään yllä esteettömyyden vaatimukset täyttäen.

Muut alueen kehittämistoimenpiteet ja kunnossapidon toimenpiteet on esitetty sivun 36 toimenpidekartalla.

- ### Pohjois-Haagan alueen parannustoimenpiteet
1. Jyrkkä puistopolkuosuus rakennetaan loivemmaksi ja varustetaan käsijohteilla.
 2. Thalianaukion toimintoja ja liikennejärjestelyjä kehitetään sekä viihtyvyyttä parannetaan kokonaisuutena. Käsi- ja selkänöjällisiä penkkejä sekä roska-astioita lisätään.
 3. Rakennetaan esteetön näköalatasanne. Puistopolut kunnostetaan esteettömiksi.
 4. Laajasuon puistosta rakennetaan esteetön virkistysalue. Myös puistoon johtavat kadunliitykset rakennetaan esteettömiksi.
 5. Pysäkeillä penkillisten katosten tarve. Toteuttaminen vaatii lisäselvittämistä.
 6. Mäkipellon aukion viihtyvyyttä lisätään yleisiä järjestelyjä parantamalla sekä pinnoitteita ja varusteita kehittämällä. Kiireellinen kehittämiskohde.
 7. Mäkipellontie rakennetaan pihakaduksi. Kiireellinen kehittämiskohde.

- ### Kunnossapidon toimenpiteet
8. Korjataan rikkoutunut kivireunus ja väyläosuus.
 9. Korjataan puiden juurten rikkoma asfaltti.
 10. Leikataan väylälle työntyvät vuorimännyn oksat.
 11. Tasataan asfaltti kaivonkannen tasalle.
 12. Paikataan rikkoutunut asfaltti.
 13. Nostetaan kaivojen kannet kulkuväylän tasalle.
 14. Vaihetaan suojatien kohdalle Suraku-ohjeiden mukaiset reunakivet.
 15. Leikataan pensaiden oksat pois väylältä.
 16. Rakennetaan Suraku-ohjeiden mukainen esteetön suojatieylitys.
 17. Uusitaan epätasainen asfaltti.
 18. Oikaistaan vino pysäkkikatoksen suojakaide.
 19. Korotetaan kaivonkansi kulkuväylän tasoon.
- Kiireellinen kunnossapidon toimenpide

3.7 Ylläpidon kehittäminen

Haagan alueella ylläpitoluokkaan II, kokooja- ja joukkoliikennekadut, kuuluvat seuraavat kadut:

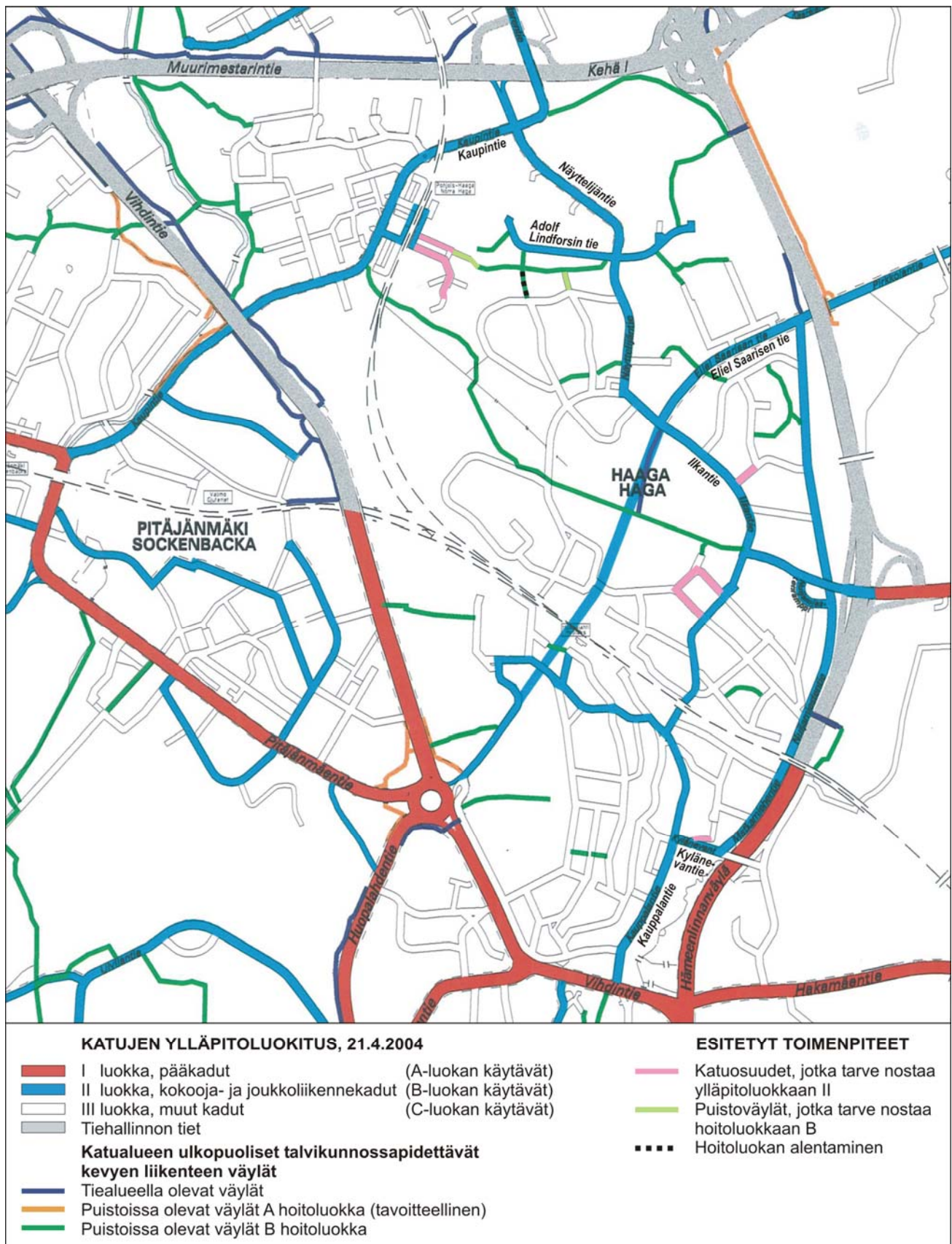
- Kaupintie
- Näyttelijäntie
- Adolf Lindforsintie
- Ida Aalbergintie
- Eliel Saarisen tie
- Ilkantie, Tunnelitie
- Kauppalantie
- Haagan urheilutie
- Isonevantie ja –kuja
- Kylänevantie
- Matkamiehentie
- Nuijamiestentie

Nämä kadut kattavat tärkeimmät yhteydet asemille ja päivittäispalveluihin. Nykyisten II luokan katu-
jen ulkopuolelle jää kuitenkin muutama katuosuus, jotka ovat reittejä vanhusten palvelutaloille tai
vanhainkodeille, ja joilla näin ollen on tarve mm. onnettomuuksien estämiseksi kuulua ylläpitoluok-
kaan II. Tällaisia ovat Hopeatie, Santavuorentien loppu, Laajasuontie Tunnelitieltä Mäkipellontielle,
Mäkipellontie ja Sankaritien alku.

Puistoissa sijaitsevista, esteettömyyden kannalta keskeisistä väylistä, B hoitoluokkaan kuuluvat seu-
raavat yhteydet:

- yhteys Kaupintieltä Metsäläntielle (Aino Acktén puisto, Alppiruusu- ja Laajasuonpuisto)
- yhteys Schildtinpolulta Näyttelijäntielle ja poikittaisyhteys Adolf Lindforsintieltä Ohjaajantielle
(Runar Schildtin puisto)
- yhteys Pohjois-Haagan ostoskeskukselta Pakkalantielle ja Maria Jotunin tielle
- yhteys Thalian aukion pohjoispuolella Tolarintieltä Näyttelijäntielle
- yhteys P. Hannikaisentieltä Poutuntielle
- yhteys Poutuntieltä Krankantielle
- aseman kohdalla yhteys Haagan urheilutieltä Seljantielle

Jotta näistä yhteyksistä täydentyisi kokonaisia reitistöjä, tulisi myös Schildtinpolku Pohjois-Haagan
aseman ja Runar Schildtin puiston välillä nostaa B hoitoluokkaan. Nykyinen yhteys Runar Schildtin
puistosta Ohjaajantielle on erittäin jyrkkä ja se olisi perusteltua korvata nostamalla yhteys puistosta
Jussilaisen tielle hoitoluokkaan B.

Kuva 38. Ehdotus vanhusten palvelutaloille johtavien katuosuuksien ja Schildtinpolun ylläpitoluokan nostamisesta sekä jälkimmäisen yhdistämisestä talvikunnossapidettäviin puistoväyliin.

4 JATKOTOIMENPITEET

Toimenpiteiden toteuttaminen ja estekartoitukset

Esteettömyyden tarpeen vuoksi kiireellisiksi tunnistettujen hankkeiden suunnittelu ja rakentaminen tulisi toteuttaa lähivuosina. Haagan alueelle on suunniteltu useita hankkeita, joiden toteutuminen edistäisi myös esteettömyyttä merkittävästi. Hankeluettelo on kohdassa 3.1. Kehittämisperiaatteet. Näiden hankkeiden toteuttamisen jälkeen tulisi käynnistää muut kehittämistoimenpiteet.

Kunnossapidon pienten toimenpiteiden toteuttaminen aloitetaan välittömästi. Esimerkiksi isompialaisten väyläosuuksien uudelleen päällystämisen kiireellisyys tulee arvioida ja aikatauluttaa yhdessä muiden kunnossapitohankkeiden kanssa.

Jo tehtyä alueen esteiden kartoittamistyötä tulee viedä loppuun. Ensisijaisena alueena tulisi pitää Pohjois-Haagaa, jossa asuu erittäin paljon vanhuksia. Muilla alueilla ensivaiheessa riittää pääkatujen ja esteettömyyden erikoistason kohteiden lähiympäristöjen kartoitus.

Suojateiden reunakivien korjaamisesta esteettömiksi tulisi käynnistää alueellinen hanke. Kartoituksen pohjalta tunnistetaan reitit, joilla pahimmat ongelmat ovat. Kiireellisimpinä uudistamiskohteina voidaan pitää suojateitä, joissa on 5 cm tai korkeampia reunakiviä. Näistä kiireellisimpiä ovat esteettömyyden erikoistason alueet sekä tärkeät pää- ja kokoojakadut.

Toimenpiteiden toteuttajat

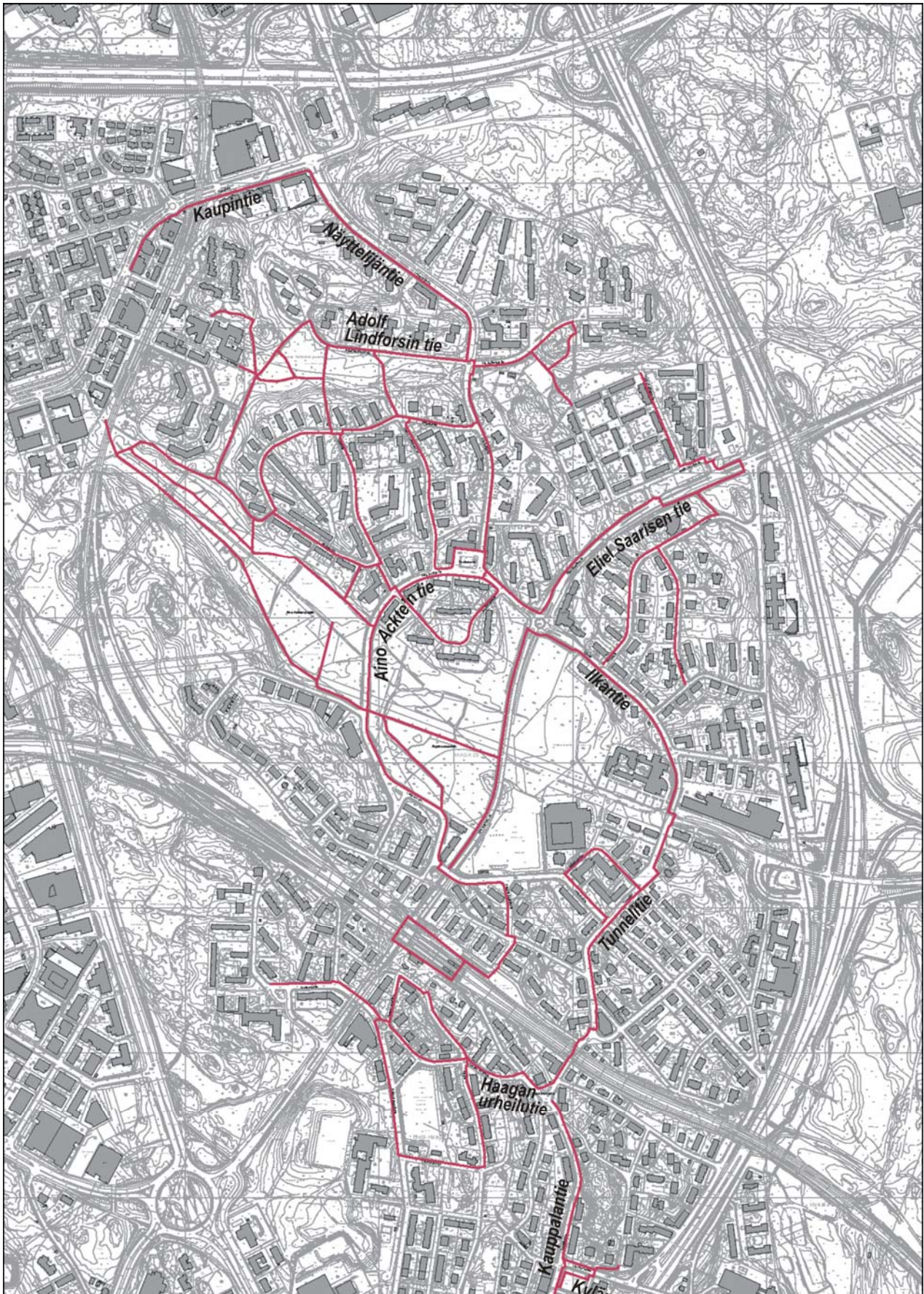
Suurin osa esitetyistä toimenpiteistä on kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston sekä HKR-ympäristötuotannon toiminta-alueita. Yksityisten kiinteistöjen alueilla on jalkakäytävillä työntyvän kasvillisuuden leikkaustarvetta: sivun 36 toimenpidekartan kohdat 10 ja 15 sekä kuvan 28 toimenpide 6.

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen toiminta-alueille kuuluvia parantamistarpeita ovat Pohjois-Haagan ja Huopalahden asemat, joiden ongelmat on kuvattu kohdassa 2.8 Asemat sekä kuvassa 35 esitetyt toimenpiteet 9, 10 ja 13. Lisäksi bussipysäkkeihin liittyviä kehittämistarpeita on Haagan torilla (kuva 28, toimenpide 2), Palokaivonaukiolla (kuva 31, toimenpide 2) sekä sivun 36 kartalla esitetyt tarpeet Mäkipellonaukiolla (toimenpide 6), Thalianaukiolla (toimenpide 2) ja Ilkantiellä (toimenpide 5).

Myös muiden kaupungin hallintokuntien pitää käynnistää omien toimipisteidensä esteettömyysarvioinnit ja kehittämisprojektit. Tuloksekkainta tämä työ olisi samanaikaisesti katu- ja puistoalueiden kehittämisen kanssa. Kokonaisuuden kannalta olisikin perusteltua, että muiden hallintokuntien esteettömyystyö alkaisi niiltä alueilta, joille rakennusvirasto on laatinut alueellisen esteettömyyssuunnitelman. Myös yksityisiä kiinteistöjä ja asuinkiinteistöjä tulee kannustaa omiin esteettömyyden parantamishankkeisiinsa.

Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien laajentaminen

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelmassa ajalle 2005-2010 on määritelty esteettömyyden tarpeen mukaisesti seuraavat kaupunginosat, joille tulisi laatia esteettömyyssuunnitelma.

Kuva 39. Jalkakäytävät, kevyen liikenteen väylät ja puistokäytävät, jotka kartoitettiin kesällä 2005.

5 KUSTANNUSARVIO

Alueellisissa esteettömyysuunnitelmissa on esitetty toimenpiteet jaoteltuina kunnossapidon toimenpiteisiin ja parannustoimenpiteisiin, jotka vaativat erillistä investointirahoitusta. Osa raportissa esitetyistä toimenpiteistä sijoittuu kiinteistöjen alueelle; näitä toimenpiteitä ei ole huomioitu tässä laskelmassa. Koska osan ongelmista ratkaiseminen vaatii yksityiskohtaista rakennussuunnittelua ovat jotkut esitetyistä toimenpiteistä alustavia sekä ratkaisun määrittelyn että kustannusarvion osalta.

Seuraavassa ei ole esitetty kunnossapidon toimenpiteitä, koska ne toteutuvat osana normaalia kunnossapitotyötä, eivätkä vaadi erillisrahoitusta. Myös merkittävä osa esteettömyyden parantamisesta tulee toteutumaan osana muita hankkeita, eikä näillekään toimille ole tarpeellista osoittaa erillistä esteettömyyden toimenpiderahoitusta. Tällaisia hankkeita ovat mm. aukoiden ja katujen kokonaisvaltaiset kehittämishankkeet, uudet puistopolut ja valaistuksen parantaminen. Suojateiden reunakivien muuttaminen esteettömiksi edellyttää niiden järjestelmällistä kartoittamista, minkä jälkeen niiden toimenpiteiden määrällinen tarve ja kustannukset voidaan arvioida.

Haagan alueen erilliset esteettömyyden parannustoimenpiteet (sulkeissa raportin kuvan ja toimenpiteiden numerot):

Kiireelliset toimenpiteet (erikoistason alueet sekä kaatumis-, putoamis- tai törmäysvaaran aiheuttavat ongelmat):

Käsijohdetta 70 m (kuva 28 tp 5, kuva 35 tp 8)	à 100 €/m	7.000 €
Uutta betonikiveystä 80 m ² (kuva 35 tp 6)	à 50 €/ m ²	4.000 €
Varoittavaa laattaa 10 m ² (kuva 35, tp 8)	à 100 €/m ²	1.000 €
Uutta asfalttipintaista katua 250 m ² (kuva 28, tp 4)	à 200€/ m ²	50.000 €

Muut toimenpiteet:

Erottelukaitaa 170 m ² (kuva 35, tp 5)	à 150 €/ m ²	25.000 €
Käsijohdetta 200 m (kuva 35 tp 11, s.36 tp 1)	à 100 €/m	20.000 €
Kustannukset Haagassa yhteensä:		107.000 €

LIITE

Pohjois-Haagan kävelykierros 21.6.2005

Pohjois-Haagan esteettömyyden kävelykierros järjestettiin 21. kesäkuuta. Kävelykierros alkoi Pohjois-Haagasta Kaupintie 14:n kohdalta. Kävelyyn osallistui neljä Pohjois-Haagan alueella asuvaa ikäihmistä, kaupungin viranhaltijoita ja asiantuntijoita sekä konsultin edustajia.

Kierroksen aluksi tarkasteltiin radan länsipuolelle sijoittuvaa keskusta-aluetta, jolle sijoittuu runsaasti erilaisia palveluja. Yleisesti keskusta-aluetta pidettiin varsin esteettömänä. Tosin kävelyyn osallistuneet ikäihmiset ovat hyvin omatoimisia ja liikkumis- ja toimimiskyvyltään pääosin hyväkuntoisia. Apteekin sisäänkäynnin portaan yhteydessä olevaa portaan jyrkkyyteen rakennettua luiskaa ei ole pyörätuolinkäyttäjän mahdollista käyttää ilman avustajaa. Hyvin sijoitetulla ja merkityllä soittokellolla voi kuitenkin hälyttää henkilökuntaa avustamaan. Kuparipolulla pantiin merkille tontin ja kävelykadun rajalle sijoitettu reunakivilinja, joka voi aiheuttaa kompastumisvaaran heikkonäköiselle tai kulkijalle, joka ei ole tarkkaavainen. Postin sisäänkäynti automaattiovineen todettiin esteettömäksi.

Aseman itäpuolen palvelutalokorttelin pohjoispuolelta, vanhainkodin pysäköintialueen kautta nouseva yhteys Runar Schildtin puistoon todettiin jyräksi ja kävelyreitti suunnattiin Schildtinpolun kautta puistoon. Schildtinpolun kävelypainotteinen katu todettiin viihtyisän vihreäksi ja esteettömäksi yhteydeksi keskuksen ja puistoalueen välillä.

Runar Schildtin puiston kulkuväylien todettiin olevan hyväkuntoisia. Puiston uusilla penkeillä istumista testattiin, ja todettiin ne oikein asennettuina hyväksi. Penkkien pitää olla huolellisesti oikealle korkeudelle ja pystysuoraan asennettuja. Erityisesti palvelutalojen ja vanhainkodin päähän puistoaluetta toivotaan lisää penkkejä. Kävelyn osanottajat toivat esille erityisesti Tolarintien kohdalta puistoon johtavan yhteyden ongelmat. Pitkältä osalta jyrkkä polkuyhteys on erityisesti talviaikaan vaarallinen. Ratkaisuksi tarjottiin Pastori Jussilaisen tien kohdalta tulevan polun muuttamista talvikunnossapidettäväksi ja em. yhteyden korvaajaksi talviaikana.

Kävelykierroksen päätteeksi konsultti kertoi osallistujille Haagan alueellisen esteettömyyssuunnitelman laatimisen aikataulusta.

Pohjois-Haagan kävelykierroksen lisäksi kaupungin viranhaltijat, asiantuntijat ja konsultin edustajat tekivät kävelykierroksen aiemmin samana iltana Etelä-Haagan alueella. Kävelykierroksen aikana tarkasteltiin esteettömyysongelmia reitillä Haagan torilta Palokaivonaukion kautta Riistavuoren vanhustenkeskukselle. Lisäksi tarkasteltiin Huopalahden aseman esteettömyyttä.